

EEN GOED PENSIOEN IS EEN KWESTIE VAN FATSOEN

Strijd voor behoud en verbetering van het pensioenstelsel gaat door!

NIEUWSBRIEF 15, april 2022

Kernteam Landelijk Actiecomité RED HET PENSIOENSTELSEL

info@redhetpensioenstelsel.nl

<http://www.redhetpensioenstelsel.nl>

Komende acties : Dinsdag 10 mei 15:30 uur Demonstratie bij Tweede Kamer, Den Haag start bij Koekampaan Paviljoen Malieveld. Van 16.30 – 19.00 uur “Derde Rondetafelgesprek Hervormen Pensioenstelsel.

Aanmelden bij w.heijdacker@gmail.com

Actie bijeenkomsten met SP

9 mei Gouda, 14 mei Amsterdam, 21 mei Groningen, 10 juni Heerlen, 17 juni Goes

15 juli Den Haag, 12 aug Nijmegen, 13 aug Tilburg, 9 sept Zutphen, 30 sept Zwolle

Aanmelden bij <https://www.sp.nl/pensioen>

Minder zeker maar zeker minder !

Dat is wat ons te wachten staat als de Wet Toekomst Pensioen wordt aangenomen. Belangrijke bezwaren tegen deze wet zijn:

- # De doorgeslagen individualisering die een solidair pensioen in de weg staat.
- # Het Life Cycle beleggen dat er toe leidt dat de gepensioneerden nauwelijks rendement op hun pensioengeld krijgen.
- # Het beleid van rente afdekking dat uit gaat van een nominaal constant pensioen zonder indexatie.

Hieronder lees je wat er aan dit wetsvoorstel mankeert.

Wet Toekomst Pensioenen

Eind maart werd de Wet Toekomst Pensioen (WTP) gepresenteerd door minister Carola Schouten, FNV voorzitter Tuur Elzinga en werkgeversvoorzitter Ingrid Thijssen.

Het was Tuur Elzinga volledig ontgaan dat dit geen neutraal technisch wetsontwerp was om wat pensioenproblemen op te lossen, maar een sterk ideologisch werkstuk dat volledig in strijd is met de uitgangspunten van de FNV. Het is tekenend voor de leegte in de top van de FNV dat men dit zelf niet ziet.

Dit wetsontwerp is vrijwel gelijk aan de internet consultatie versie uit 2020. De 800 kritische reacties zijn bijna volledig genegeerd. Als er kritiek komt op het beleid denken ze op het ministerie dat wij het niet goed begrepen hebben en dat ze het nog een keer, op luidere toon, uit moeten leggen. De memorie van toelichting (MvT) is dan ook gegroeid van 120 naar 363 pagina's zonder dat er wezenlijk iets aan de wet veranderd is.

Hoewel de WTP volledig wordt gedreven door een aantal ideologische uitgangspunten worden die geen van alle in de MvT toegelicht of verantwoord. Wat zijn dan die uitgangspunten:

1 Verregaande individualisering

Uitgangspunt voor deze wet is het individuele pensioenvermogen. De huidige pensioenen gaan uit van de opbouw van een pensioenrecht, dat is een levenslange uitkering. De WTP gaat uit van de opbouw van een individueel vermogen. Dit is ook bij de huidige premiepensioenregelingen niet ongebruikelijk. Het verschil zit er in dat de WTP ook na pensioendatum uit gaat van een individuele pot waaruit het pensioen betaald wordt. Maar als gepensioneerde wil je een levenslange uitkering en geen individueel vermogen dat op raakt als je langer leeft dan het gemiddelde. In de pensioenwereld is het daarom gebruikelijk om op pensioendatum, het individuele vermogen om te zetten in een lijfrente, dat is een levenslange uitkering. Een groot deel van de wetsartikelen is dan ook bedoeld om de nadelen van dit verkeerde uitgangspunt weer te repareren. Zo moet jaarlijks het overgebleven vermogen van de overleden deelnemers weer verdeeld worden over de nog levende deelnemers om een levenslange uitkering mogelijk te maken. Op het jaarlijkse vermogensoverzicht dat de deelnemers moeten krijgen komt dan ook een biometrisch rendement te staan dat zeker voor de 75plussers veel hoger zal zijn dan het beleggingsrendement. Bij een normaal pensioenfonds worden dit soort actuariële problemen door het pensioenfonds zelf opgelost zonder de deelnemers daarmee lastig te vallen.

Pensioendeskundigen die interne kritiek hadden op dit uitgangspunt van extreme individualisering kregen te horen dit nu juist het doel van de wet was en dat ze maar moesten zien hoe ze het werkend kregen.

Deze individualisering is niet alleen een technisch probleem, het heeft ook direct invloed op het beleggingsbeleid van het fonds en daarmee op de hoogte van het pensioen. Bij een collectief pensioen kan het fonds ook voor de gepensioneerden risicodragend beleggen omdat de gezamenlijke risicodeling het draagvlak biedt om tegenvallers in de beleggingen op te vangen. De ervaring is dat een koersval op de beurs doorgaans binnen 3 tot 5 jaar hersteld. Rustig afwachten is dan de beste strategie en het fondsvermogen is altijd groot genoeg om de uitkeringen te kunnen doen. Bij individuele potjes voor de gepensioneerden is dat niet meer zo en moeten de pensioenen na een koersval direct verlaagd worden. Om dat te voorkomen wordt het fonds gedwongen om risicoloos te gaan beleggen met bijgevolg een lager rendement. Op dit moment wordt ongeveer 40% van het totale beleggingsrendement in de uitkeringsfase behaald. Als er in de uitkeringsfase risicovrij belegd moet worden, wordt het pensioen dus aanzienlijk lager.

2 Life Cycle beleggen

Life cycle beleggen is een uit Amerika overgewaarde theorie over individuele besparingen. Deze theorie wordt vooral de Tilburgse onderzoeksinstituten Netspar bepleit. Uitgangspunt voor deze theorie is dat iemand over 30 of 40 jaar een bepaald bedrag nodig heeft om b.v. de hypotheek af te lossen of een pensioen in te kopen. Als je nog jong bent moet je dan vooral in aandelen beleggen omdat die op de lange termijn een hoger rendement opleveren. En als de einddatum in zicht komt moet je vooral risico vrij beleggen om te voorkomen dat je vlak voor het einde door een koersval op de beurs in de problemen komt. Deze theorie gaat over individuele vermogensopbouw en is dus niet van toepassing op een pensioensysteem waarin de risico's door alle deelnemers gezamenlijk gedragen worden.

In plaats van een economische theorie te zoeken die past bij het pensioensysteem heeft men de zaak omgedraaid en is een pensioensysteem van individuele potjes ontworpen dat bij deze theorie past.

3 Rentefdekking voor een nominaal constant pensioen

De Nederlandse Bank (DNB) heeft besloten dat toekomstige pensioenverplichtingen gewaardeerd moeten worden met dezelfde rekenrente als risicovrije staatsleningen. Door deze waardering op

marktrente bewegen de pensioenverplichtingen wild op en neer met de rente. Voor een normaal pensioenfonds betekent 1% renteverandering dat de verplichtingen met 15% tot 20% variëren. Om dat te voorkomen worden de fondsen gedwongen om ook te beleggen in diezelfde staatsleningen en lang lopende rente derivaten. Volgens de DNB voert een pensioenfonds dat het geld van de deelnemers voor 20 jaar vastzet tegen 0,5% rente een uitstekend beleid. De deelnemers die nu tegen 10% inflatie aankijken zullen daar wel anders over denken.

Die waardering op marktrente is pas in 2006 ingevoerd, daarvoor hanteerde de pensioenfondsen een vaste rekenrente die gebaseerd was op het beleggingsrendement dat gemiddeld over langere tijd wel haalbaar was. Die vaste rente zorgde er voor dat het pensioen niet van de dagelijks wisselende marktrente afhankelijk was. In de periode van de Pensioen en Spaarfondsenwet (1954 – 2006) heeft dit nooit tot problemen geleid. De wijziging in 2006 was dan ook niet bedoeld om een pensioenprobleem op te lossen maar om aan de ideologie van marktwerking te voldoen. Het beschermingsrendement zoals dat in het Solidaire Contract van de WTP is gedefinieerd is in werkelijkheid rente afdekking. Het is het rendement dat nodig is voor een nominaal constant pensioen bij een wijziging van de rente. Omdat het uitgangspunt een nominaal pensioen is, biedt het dus geen enkele bescherming tegen de inflatie.

Jong betaald voor oud ???

Om deze ideologische wijzigingen door te kunnen drukken hebben politici voortdurend het verhaal verspreid dat jongeren voor de pensioenen van de ouderen moeten betalen en dat de pot leeg is als ze zelf aan pensioen toe zijn.

De werkelijkheid is anders, tussen 2006 en 2021 is het gezamenlijke pensioenvermogen in Nederland toegenomen van 600 miljard naar 1800 miljard. En deze groei van 1200 miljard komt maar voor een heel klein stukje uit de premies. Het merendeel is beleggingsresultaat. Want waar de pensioenfondsen vanwege de DNB moeten doen als of ze minder dan 1% rendement halen, lagen de werkelijke rendementen in die periode gemiddeld boven de 6%. Als het waar zou zijn dat de ouderen de pot leeg eten, zou je verwachten dat de pensioenpot de afgelopen jaren juist kleiner zou zijn geworden en niet driemaal zo groot.

De werkelijkheid is dat de ouderen de afgelopen jaren juist hebben betaald voor de jongeren. De dalende marktrente die de DNB gebruikt voor de pensioenverplichtingen had ook moeten leiden tot fors hogere pensioenpremies. Bij een lager rendement op de beleggingen wordt het pensioen immers duurder. Maar als werkgever had de overheid geen zin om hogere premies te betalen. En dus is in wet vastgelegd dat er voor de premie berekening een hogere rekenrente is dan voor de verplichtingen. Op die manier wordt er jaarlijks voor 10 tot 15 miljard meer aan nieuw pensioenrecht opgebouwd dan er aan premie binnenkomt. Dit premie tekort wordt gewoon uit het pensioenfondsvermogen gehaald. En omdat de 50-plussers en gepensioneerden het grootste aandeel in het pensioenvermogen hebben, betalen zij ook het grootste deel van dit premie tekort. In het wetsontwerp wordt voortdurend benadrukt dat er een einde moet komen aan de geldstromen tussen verschillende generaties. Maar ook hier is de werkelijkheid anders. Het beschermingsrendement uit de wet is in economische termen een renteswap tussen de oudere en de jongere deelnemers. Maar waarbij in het oude systeem bij een dalende rente het geld van oud naar jong verschuift, gaat in het nieuwe systeem het geld juist bij een stijgende rente van oud naar jong. En bij een dalende rente weer andersom. Waar nu de pensioenfondsen dit soort rentederivaten sluiten met professionele externe partijen die weten wat ze doen, zijn het straks de deelnemers die zien dat ze met hun pensioenvermogen in een rentederivaat zitten waar ze niets van begrijpen.

Ongelijke behandeling

In het systeem van de WTP moeten de deelnemers in leeftijdsgroepen worden ingedeeld. Per leeftijdsgroep is er een ander beleggingsbeleid en dus ook een ander rendement. Daardoor kan het gebeuren dat de ene leeftijdsgroep indexatie krijgt terwijl een andere leeftijdsgroep tegen een vermogensverlies of een korting zit aan te kijken. Een gezamenlijke actie om een slecht presterend fondsbestuur aan te spreken wordt daarmee wel erg moeilijk gemaakt. Onderlinge solidariteit van de deelnemers wordt hiermee effectief verhinderd.

Uitvoeringsproblemen

De toewijzing van rendementen per leeftijdsgroep is met deze wet zo ingewikkeld gemaakt dat alleen de actuaaris er nog wijs uit kan worden. Omdat in deze wet het rendement voor de ene deelnemer afhangt van de toewijzing aan de andere deelnemers, kan iemands aandeel in het vermogen alleen uitgerekend worden als het voor alle deelnemers wordt gedaan. Omdat mensen per maand kunnen verhuizen naar een andere werkgever met een ander pensioenfonds, moet er dus voor de hele populatie maandelijks afgerekend worden.

Een andere rariteit in deze wet is het nabestaanden pensioen. Als je de regels van de WTP volgt dan zie je dat er ongeveer 7000 euro verschil zit tussen overlijden vlak voor of vlak na pensioendatum. Nergens in de wet wordt toegelicht waarom dit wenselijk is. Waarschijnlijk hebben de ambtenaren die deze wet geschreven hebben het niet eens gezien omdat ze het niet nodig vonden de zaak een keer door te rekenen.

De rol van het FNV bestuur

Het is verbijsterend dat het FNV bestuur deze wet staat te presenteren als of het hun eigen ideeën zijn. Sinds wanneer is de doorgeslagen individualisering, die het uitgangspunt is van deze wet, een FNV standpunt ?

Tot een paar jaar geleden stond het FNV nog te demonstreren bij de DNB om van de risicovrije rekenrente af te komen. En nu wordt diezelfde marktwaardering van de pensioenverplichtingen als hoogste wijsheid gepresenteerd.

De Netspar ideeën over Life Cycle beleggen zijn volledig overgenomen, waarschijnlijk omdat men niet door had dat die bij een collectief pensioen helemaal niet van toepassing zijn.

In plaats van duidelijk te maken dat jong de afgelopen jaren helemaal niet heeft betaald voor oud, is men in dit frame meegegaan. Het lijkt er op dat men de cijfers nooit begrepen heeft.

De hele gang van zaken is kenmerkend voor de ideologische en intellectuele leegte bij de FNV-top. Bij gebrek aan eigen visie en ideeën waait men met de neo-liberale wind van individualisering en marktwerking mee zonder te weten waar die heen gaat.

Wat nu ?

Het zal duidelijk zijn dat we van de FNV niets meer te verwachten hebben op pensioengebied. De pensioendeelnemers, zowel jong als oud zullen zelf actie moeten ondernemen. Op dinsdag 10 mei is er weer een ronde tafelgesprek over pensioen in de Tweede Kamer in Den Haag.

Verschillende actiegroepen organiseren hierbij weer een demonstratie. Start om 15:00 uur op de Koekampaan te den Haag ter hoogte van het Paviljoen Malieveld.

Aanmelden voor deelname graag bij w.heijdacker@gmail.com

De petitie die hier aangeboden wordt kun je vinden op :

https://www.petities.com/stop_het_korten_op_pensioenen_en_ga_indexeren#:~:text=Wij%20de%20Pensioendeelnemers%20in%20Nederland,petitie%20is%20om%20alle%20ca.

Zie verder: [Waarom een nieuw pensioenstelsel](#)